

T.C.
ADANA VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü
28/03/2020

Sayı : 26270142-513.99
Konu : Eczaneler için Pandemi Tedbirleri

E.857

ADANA ECZACI ODASI BAŞKANLIĞINA

Bilindiği üzere Dünya Sağlık Örgütü tarafından Covid-19 Pandemi olarak ilan edilmiştir. Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından ülkemiz genelinde özveriyle faaliyet gösteren eczacılarımızın ilaç kullanımı konusunda danışmanlık hizmetinin aslı görevleri arasında olması nedeniyle, görevlerini ifa ederken eczane çalışanlarının ve hastaların sağlığının korunması, yurt sathında tüm vatandaşlarımıza eşit düzeyde hizmet verilmesi amacıyla yazımız ekinde tarafınıza gönderilen “*Serbest Eczaneler Tarafından Alınması Gereken Pandemi Tedbirleri*” doğrultusunda gerekli önlemlerin alınmasının gerektiği;

Sağlık hizmet sunumunun önemli bir ayağını teşkil eden eczanelerimizin pandemi süresince uyması istenen tedbirler Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun ekte sunulan yazısında bildirilmiş olup; üyelerinize ivedilikle duyurulması hususunu;

Rica ederim.

e-imzalıdır.
Dt. Süleyman DİLEK
Müdür a.
Sağlık Hizmetleri Başkanı

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

ÇOK ACELE

Sayı : 27339882-000-E.76198
Konu : Eczaneler için Pandemi
Tebdirleri

26.03.2020

..... VALİLİĞİNE
(İl Sağlık Müdürlüğü)

Bilindiği üzere Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından COVID-19 pandemi olarak ilan edilmiştir.

Bakanlığımızca Ülkemizde COVID-19'un yayılmasını önlenmesi, ihtiyaç planlamaları ile stok ve tedarik yönetiminin etkin bir şekilde yapılması, ülkemizde ürün erişilebilirliğinin temin edilmesi, sağlık hizmeti sunumunun aksamaması ve halk sağlığının korunması amacıyla gerekli tedbirler alınmış ve alınmaya devam etmektedir. Aynı şekilde Bakanlığımız COVID-19 salgını ile mücadelenin kesintisiz yürütülebilmesi için yeterli sayıda sağlık personeli ile çalışabilmesi adına birtakım kararlar almış ve hayata geçirmiştir.

Buradan hareketle birinci basamak sağlık hizmet sunucuları olan eczanelerimizde görev yapan eczacılarımız ve diğer tüm personelin görevlerini sağlıklı bir şekilde yürütebilmeleri için birtakım ek tedbirler alma gereği doğmuştur.

Bakanlığımız Bilim Kurulu'ndaki öğretim üyelerinden oluşan komisyon ile yapılan toplantı sonucunda alınan kararlar doğrultusunda;

Pandemi ile mücadelede özveri ile çalışan ve birinci basamak sağlık kuruluşu olan eczanelerimizde hizmet veren eczacılarımızın, eczane personelimizin ve eczanelerden hizmet alan kişilerin sağlığının korunması amacıyla "Serbest Eczaneler Tarafından Alınması Gereken Pandemi Tedbirleri" hazırlanmış olup, İlinizde faaliyet gösteren tüm eczanelerde yazımız ekinde yer alan tedbirler doğrultusunda hizmet verilmesinin sağlanması;

Bakanlığımız tarafından yayınlanan ve belli aralıklarla güncellenen "COVID-19 (SARS-CoV2 Enfeksiyonu) Rehberi" nin eczacılarımız tarafından takip edilmesi gerektiği,

Serbest eczanelerde verilen hizmet esnasında eczacı veya eczane çalışanlarından birinin enfekte olması durumunda diğer çalışanlar için Bakanlığımız tarafından yayınlanan "COVID-19 (SARS-CoV2 Enfeksiyonu) Rehberi" doğrultusunda "temaslı takibi" işlemlerinin yürütülmesi için eczane tarafından Müdürlüğüne ivedilikle bilgi verilmesi gerektiği;

Eczane sahip ve mesul müdürünün enfekte olması ya da temaslı takibinde olması durumunda, eczanenin pandemide kritik öneminden dolayı eczaneye ilişkin gerekli dezenfeksiyon işlemleri yapılması ve 6197 sayılı Kanun'un 35 inci maddesi doğrultusunda eczaneye nezaret edilmesi ve nezaret süresi bitiminde mesul müdür atanması ihtiyacı olması halinde mesul müdür atanması suretiyle iş ve işlemlerin yürütüleceği,

Söğütözü Mahallesi, 2176.Sokak No:5 06520 Çankaya/ANKARA
Tel: (0 312) 218 30 00- Fax : (0 312) 218 34 60 www.saglik.gov.tr

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

Eczaneye on beş güne kadar eczanesi olmayan bir eczacının, mahallin serbest tabibinin veya yardımcı eczacılığını tamamlamamış (mezun olmuş ancak henüz yardımcı eczacılığa başlamamış olsa bile) bir eczacının nezaret edebileceği ve bu sürenin yardımcı eczacılık süresinden sayılacağı; on beş günü aşan süreler için ise mesul müdür sorumluluğunda eczanenin faaliyetine devam edebileceği, mesul müdür olarak serbest eczanesi olmayan ve yardımcı eczacılığını tamamlamış veya yardımcı eczacılık zorunluluğu bulunmayan bir eczacının veya serbest eczanelerde ciro ve reçete kriterine bağlı olmaksızın isteğe bağlı olarak çalıştırılan ikinci eczacıların atanabileceği,

65 yaş üstü veya kronik rahatsızlığı bulunan eczacıların talep etmeleri halinde yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerine uygun şekilde eczanelerine bir nezaretçi veya mesul müdür atamak suretiyle faaliyetine devam edebileceği,

Bahsedilen durumlarda eczaneye nezaret edecek ya da mesul müdür olarak atanacak eczacıların bulunması konusunda güçlük yaşanması halinde bölge eczacı odaları ile irtibata geçilmek suretiyle gerekli desteğin alınması, ciro ve reçete kriterine bağlı olmaksızın isteğe bağlı olarak çalıştırılan ikinci eczacıların da kendi çalıştıkları eczanede veya gerektiğinde başka bir eczanede geçici süreyle mesul müdür olarak görev alabileceğinin eczacı odaları tarafından göz önünde bulundurulabileceği,

Ülkemiz genelinde özveriyle faaliyet gösteren eczacılarımızın ilaç kullanımı konusunda danışmanlık hizmetinin asli görevleri arasında olması nedeniyle, görevlerini ifa ederken eczane çalışanlarının ve hastaların sağlığının korunması, yurt dışında tüm vatandaşlarımıza eşit düzeyde hizmet verilmesi amacıyla yazımız ekinde tarafınıza gönderilen "Serbest Eczaneler Tarafından Alınması Gereken Pandemi Tedbirleri" doğrultusunda gerekli önlemlerin alınmasının gerektiği;

Sağlık hizmet sunumunun önemli bir ayağını teşkil eden eczanelerimizin pandemi süresince gerek yukarıda zikredilen unsurlarla gerekse de moral motivasyon yönünden desteklenmesi;

Halkın ilaca erişiminde sıkıntı yaşanmaması adına ilinizde faaliyet gösteren nöbetçi eczane sayısının eczacı odasının da görüşü alınarak artırılması hususlarında bilginizi ve gereğini rica ederim.

Dr. Hakkı GÜRSÖZ
Kurum Başkanı

Ek: Serbest Eczaneler Tarafından Alınması
Gereken Pandemi Tedbirleri (5 sayfa)

Dağıtım:

Gereği Bilgi
81 İl Valiliği Türk Eczacıları Birliği

Söğütözü Mahallesi, 2176.Sokak No:5 06520 Çankaya/ANKARA
Tel: (0 312) 218 30 00- Fax : (0 312) 218 34 60

**Serbest Eczaneler Tarafından Alınması Gereken Pandemi Tedbirleri,
TİTCK, Mart 2020**

	Eylem	Değişirme Sıklığı	Açıklama
1. Personel			
1.1.	Çalışanlarınıza ait telefon ve adres listesi oluşturun.	Değişiklik durumunda güncelleyin.	Çalışanlarınız her zaman telefonla ulaşılabilecek durumda olmalıdır.
1.2.	Eczane çalışanlarının eczanenin ve eczacının telefon numarasını bilmesini sağlayın.	Personel ve telefon numarası değişikliği durumunda güncelleyin.	Çalışanlar eczane ile koordinasyon içinde olmaları gereken her durumda telefonla eczaneye ulaşabilmelidir.
1.3.	Eczanede çalışması gereken asgari personel sayısını ve asgari sınırın altına inilmesi durumunda alınacak önlemleri belirleyin.	Değişiklik durumunda güncelleyin.	Eczaneler pandemi durumunda kritik alanlardan biridir. Dolayısıyla, işletmeyi sürdürmek için her türlü çaba gösterilmelidir. Bu nedenle asgari personel sayıları ile ilgili düzenlemeler önemlidir.
1.4.	Eczane çalışma saatlerine riayet edin.	Günlük	Pandemi durumunda eczanelerin son derece kritik önemi olduğunun eczane çalışanlarına anlatılması ve eczane hizmetlerinde aksaklığa yol açmayacak şekilde personel düzenlemesi yapılması gereklidir.
1.5.	Çalışma süresi içinde en az temas olacak şekilde düzenlemeler yapın.	Günlük	Bulaşma riskini azaltmak adına hastaların birbirinden <u>en az 1 metre</u> aralıklarla durmaları için zemin bandı/bariyer gibi ekipmanlar kullanılarak eczane mekânlarında işaretleme yapılması, eczane büyüklüğüne göre kişiler arasında en az 1 metre mesafe olacak şekilde düzenleme olması ve çalışan personel dahil eczane büyüklüğüne göre eczanede en fazla 10 kişinin bulunması konularında azami özenin gösterilmesi gereklidir. Mekanı büyük olan eczanelerde bile en fazla toplam 10 kişi bulunmalıdır.
1.6.	Acil durum planı oluşturun ve eczane çalışanlarına görev dağılımı yapın.	Değişiklik durumunda güncelleyin.	Pandemi durumunda eczanenin halk sağlığı açısından önemi vurgulanmalıdır. Dünya geneli ve özelinde İtalya, İspanya örnekleri incelendiğinde, eczanelerin sağlık hizmeti sunumunun vazgeçilmez bir parçası olduğu ve kapanmaması gerektiği çok açık şekilde görülmektedir.

**Serbest Eczaneler Tarafından Alınması Gereken Pandemi Tedbirleri,
TİTCK, Mart 2020**

1.7.	Çalışanlardan birinin enfekte olması durumunda işleyişi belirleyin.	Değişiklik durumunda güncelleyin.	Hasta çalışan olması durumunda alınacak önlemleri önceden belirleyin. ALO 184'den bilgi alın. Hasta çalışan ile ilgili alınan önlemlere ek olarak İl/İlçe Sağlık Müdürlüğü'ne bilgi verilmesi, temaslı takip prosedürlerinin başlatılması sağlanmalıdır.
1.8.	Kişisel hijyen önlemlerini personele bildirin. Kişisel hijyen önlemleri dikkate alınmadığında oluşabilecek riskleri anlatın.	Değişiklik durumunda güncelleyin.	Eczane çalışanı eczanenin işleyişi bakımından önemlidir. Bu nedenle personeli korumak önemlidir. Kişisel koruyucu ekipmanlar eğer doğru kullanılırsa korunma sağlamaktadır.
1.9.	Acil durum planı oluşturarak öncelikli hizmetleri belirleyin ve bu doğrultuda çalışanları bilgilendirin.	Değişiklik durumunda güncelleyin.	Eczane çalışanlarına acil durumda personele özel önlemler gerekebileceği ve öncelikli hizmetlerin hangileri olduğu açıkça anlatılmalıdır.
1.10.	Mevcut durum hakkında güncel bilgi edinin.	Günlük	Günlük olarak Sağlık Bakanlığı'nın yayınladığı duyurular ve belli aralıklarla güncellenen COVID-19 rehberleri takip edilmelidir.
1.11.	Mevcut durum ve alınacak önlemler hakkında personele bilgi verin.	Günlük	Mevcut durum hakkında personel günlük olarak bilgilendirilmelidir. Mevcut durum doğrultusunda alınması gereken önlemler ayrı ayrı açıklanmalıdır.
1.12.	Eczane çalışanlarının sağlık durumunu COVID-19 semptomlarına ayrı bir önem vererek yakından takip edin.	Günlük	Herkes klinik tablo hakkında bilgilendirilmelidir. Böylece çalışanların kendilerini ve aynı zamanda hastaların hastalık belirtilerini tanıması sağlanır.
1.13.	Hasta-personel, personel-personel arasındaki davranış kurallarını belirleyin. (Örneğin tokalaşmaktan kaçınmak ve hasta ile her temas sonrası el yıkama gibi.)	Değişiklik durumunda güncelleyin.	Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen davranış kuralları hastalıkların bulaşma riskini önlemeye yardımcı olur. Çalışma süresince eczane çalışanları birbirleri ile 1 metre uzaklığı koruyarak çalışmalı, temas etmeme ve ortak malzeme kullanmama kurallarına uymalıdır.
1.14.	Kişisel koruyucu ekipmana ihtiyaç duyulursa, çalışanların bu ekipmanları nasıl kullanılacağı konusunda eğitin.	Değişiklik durumunda güncelleyin.	Koruyucu ekipmanı doğru kullanım talimatı için eğitim verilmelidir. Çalışanlar tıbbi maske kullanmalı ve el hijyenine uymalıdır. Eldiven; çevresel bulaşı artırdığından kullanılmamalıdır. Sadece çevre temizliği ve kirli malzeme temizliği sırasında kullanılmalıdır.

**Serbest Eczaneler Tarafından Alınması Gereken Pandemi Tedbirleri,
TİTCK, Mart 2020**

1.15.	Koruyucu giysilerin doğru kullanımını anlatın ve bununla birlikte ilgili davranış kurallarını izleyin.	Günlük	Koruyucu giysilerin doğru kullanımı izlenmelidir. Koruyucu giysilerin doğru kullanılmaması durumunda koruyucu giysi etkinliğinin azaldığı belirtilmelidir. Tıbbi maske ağız ve burnu kapatmalı, nemlendikçe değiştirilmelidir.
1.16.	Eczane çalışanlarının durumunu belirleyin.	Günlük	Ekibinizle koordineli bir sistem oluşturulmalıdır.
1.17.	Acil durumlar	Gerekli durumlarda	Acil durumlar için hazırlıklı olunmalıdır. Acil durum sırasında personel ihtiyacı artması durumunda, ek personel ihtiyacı göz önünde bulundurulmalıdır.
2. Eczane Ortamının Uygunluğu			
2.1.	Çalışan eksikliğinde, artan iş yükü koşullarında dahi eczanenin temel hijyeninden taviz vermeyin.	Günlük	Personelin eksik olması durumunda dahi eczanenin hijyen koşulları sağlanmalıdır. Yüzey temizliği Sağlık Bakanlığı COVID-19 (SARS-CoV2 Enfeksiyonu) Rehberine uygun şekilde yapılmalıdır.
2.2.	COVID-19 pozitif hastalar için ayrı kullanım alanları oluşturun. Bu alanlarda personel için özel koruyucu önlemler alın.	Yalnız bir defa	Olası bir hasta izolasyonunun gerekliliği durumuna karşı eczanede bu amaçla kullanılabilecek bir alan belirlenmelidir. Bu alanın belirlenmesinde bantla işaretleme ya da paravanlarla ayrılma gibi yöntemler uygulanabilir.
2.3.	Havalandırma ve klima sistemlerini kontrol edin.	Günlük	Havalandırma ve klima sistemleri patojenlerin tüm eczaneye yayılmasına neden olabilir. Mümkünse gereksiz hava sirkülasyonunu önlemek için hem havalandırma hem de klima sistemleri kapalı tutulmalıdır.
2.4.	Eczanede personele riskli bölgelerde kullanılmak üzere ekipman sağlayın. (Tıbbi maske)	Günlük	Eczane personeli enfekte kişilerle uygun bir koruma seviyesinde (tıbbi maske kullanarak, 1 metre mesafeyi koruyarak) iletişim kurmalıdır.
2.5.	Eczanede ürün yerleştirme işlemini yapan personele ilişkin bir plan oluşturun.	Değişiklik durumunda güncelleyin.	Ürünler eczane raflarına belirlenmiş bir personel tarafından hızlı bir şekilde yerleştirilmelidir. Özellikle temizlik yapan personelin yerleştirme işlemi yapmasından kaçınılmalıdır. Bu tür ayırım enfeksiyonun yayılmasını önleyebileceğinden önemlidir.

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu uyarınca elektronik olarak imzalanmıştır. Doküman <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-titck-ebys> adresinden kontrol edilebilir. Güvenli elektronik imza aslı ile aynıdır. Dokümanın doğrulama kodu : 1S3k0Z1AxZ1Axak1Uak1UYnUyYnUy

**Serbest Eczaneler Tarafından Alınması Gereken Pandemi Tedbirleri,
TİTCK, Mart 2020**

2.6.	Görev dağılımına göre ayrı ayrı mola sürelerini ve sıklığını belirleyin.	Değişiklik durumunda güncelleyin.	Bu önlemin amacı, personelin mümkün olduğunca fiziksel temastan kaçınılması ve eczanedeki riskin azaltılmasıdır.
2.7.	Hasta ve personel arasındaki güvenlik mesafelerini ayarlamak için güvenlik bariyerlerini kullanın.	Yalnız bir defa	Hasta ile personel arasında 1 metrelik mesafeyi koruyacak önlemler alınmalıdır. Mesafeye olan ihtiyacı netleştirmek için görsel semboller (piktogramlar) kullanılabilir.
2.8.	İlaç stoklarını kontrol edin ve gerekirse güncelleyin.	Günlük	Özellikle yüksek talep gören ve ihtiyaç duyulabilecek ilaç grupları belirlenerek ve stok durumu kontrol edilerek ihtiyaç halinde temin edilmesi gerekir.
2.9.	Eczanede hizmet verilmesi sırasında kullanılması için uygun miktarda dezenfektan ve tıbbi maske bulundurun.	Sürekli, devamlı	Tüketim ve olası tedarik seçeneklerine ilişkin genel bilgi sahibi olmak önemlidir. Tıbbi maske kullanımı için üreticinin talimatlarına uyulmalıdır.
2.10.	Kişisel koruyucu ekipman stokları tükendiyse veya alınamıyorsa, alternatif koruyucu önlemler alın.	Sürekli, devamlı	Örneğin tutarlı mesafe sağlamak için yüz siperlikleri bir çözüm olabilir. Kişisel koruyucu ekipmanların kullanımına ilişkin Sağlık Bakanlığı talimatlarına uyulmalıdır.
2.11.	Eczane içerisinde giyilen önlüklerin temizlenme sıklığını artırın.	Günlük	Eczane çalışanları için yeterli önlük olduğundan emin olunmalıdır. Önlükler bulaşma riskini mümkün olduğunca en aza indirmek için günde en az bir defa değiştirilmelidir. Kirli önlükler yıkanmadan önce ayrı bir poşet içerisine konulmalı ve 60-90°C’de yıkanmalıdır.

3. Hastalar

3.1.	Hastaların hastalık belirtileri varsa, eczaneye geldiklerinde sadece belirlenen alanları kullanmaları gerektiği konusunda bilgilendirin.		Hijyen kuralları dikkate alınmalıdır. Belirlenmiş alanlarda halk tarafından anlaşılabilir, yeterli büyüklükte ve çarpıcı renkte uyarıcı semboller kullanılmalıdır.
3.2.	Eczane içerisinde hastaları, diğer hastalarla güvenlik mesafesini koruması yönünde uyarın.		Eczane içerisinde önerilen mevcut hijyen kurallarının eczane dışında da uygulanması gerektiği hatırlatılmalıdır. Hastalara eczane içerisinde belirlenen güvenlik mesafesini eczane dışında da koruması gerektiği bildirilmelidir.

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu uyarınca elektronik olarak imzalanmıştır. Dokümanı <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-titck-ehys> adresinden kontrol edilebilir. Güvenli elektronik imza aslı ile aynıdır. Dokümanın doğrulama kodu : 1S3k0Z1AxZ1Axak1Uak1UYnUyYnUy

**Serbest Eczaneler Tarafından Alınması Gereken Pandemi Tedbirleri,
TİTCK, Mart 2020**

3.3.	Hastalara, alınan önlemler dolayısıyla işlemlerin yavaşlayabileceğini belirtin.		Eczanede hizmet sunumunun pandemi nedeniyle aynı şekilde devam edemediği durumlarda hastalara bilgi verilmelidir.
------	---	--	---